



# Miquel Barceló, a través de la ceràmica

Les ceràmiques produïdes per Miquel Barceló entre 1995 i 1999 fan escala al Museu de Ceràmica de Barcelona fins el 23 d'abril, després d'haver-les acollides el Museu d'Art Espanyol Contemporani de Palma, i abans d'anar al Museu d'Arts Decoratives de París.

**S**i el Museu de Ceràmica de Barcelona, situat al Palau de Pedralbes, estigués farcit de sorra del desert de Mali, les peces de Miquel Barceló (Felanitx, 1957) hi romandrien amb total naturalitat. Els caramulls de cranis, la figura de *Pinocchio mort*, els torsos sense cames ni braços (ni cap), les alfàbies (o gerres)... explicarien, de la mateixa manera, el pas del temps, la transformació d'allò que és orgànic i la mort, sempre present. Els plats, els peixos o el seu ase *Jor-*

*di* caldria cercar-los a Artà, allà on el terrissaire Jeroni Ginard li mostrà els seus secrets més ben guardats.

L'Institut de Cultura de Barcelona i la Fundació March han fet possible que l'obra de l'artista mallorquí torni a Barcelona, després de l'antològica del MACBA del 98. A més, amb la part de la seva producció més desconeguda i nova, la ceràmica. Maria Dolors Giral, directora del Museu de Ceràmica, compara les peces de Barceló amb les de Picasso o Mi-

ró, tot destacant que el de Felanitx "no és d'aquells pintors que només decoren la ceràmica", sinó que ell la modela, la pinta i li confereix la vida. I sempre emprant elements naturals. "Ni esmalts, ni vernissos, ni cap mena d'artifici, per acolorir utilitza òxids metàl·lics o terres de diferents tons", puntualitza Giral, per fer que "peces molt de casa, es converteixin en objectes poètics".

I tot començà el 1995, en el curs d'una tarda de vent i pols, a

Mali. Davant la impossibilitat de pintar, Barceló s'encomanà a les tècniques mil·lenàries dels dogons –habitants de l'Àfrica Occidental, on Barceló passa llargues temporades– a l'hora de treballar directament el fang. D'allà sortiren *Two torsos*, *Tête d'amo* i *Pinnocchio mort*, tres figures opaques i de caire realista. El seu quadern de Can Murtó (Artà) ofereix la resta de les 51 escultures que alberga el Palau de Pedralbes, totes provinents de col·leccions particulars.

"Barceló, amb la terra en estat pur, explica les seves vivències, no les seves idees, ja que realitza un procés contrari, intentant transmetre idees mitjançant les pròpies vivències". Amb aquestes paraules de Giral, no esdevé gens complicat de veure la seva dona embarassada dins un plat, a *Cécile enceinte de 9 mois dans la baignoire*, o multitud de peixos contorsionant-se per les voreres d'un altre plat o d'una alfàbia. També hi ha màscares, recipients amb raïm, closques, cards, magranes o figues, molts d'animals banyuts o molts de cranis amuntegats, sempre amb quelcom diferent al damunt.

Algunes de les ceràmiques de Barceló ja s'havien vist abans de constituir-se una mostra itinerant amb totes les realitzades en els darrers cinc anys. A l'antolò-

JORDI PLAY

gica del MACBA ja hi eren. A l'acció que desenvolupà a l'església de Santa Eulàlia dels Catalans a Palerm (Sicília) a finals del 98, en va exposar tres –*Gerro amb dents*, *Tête sur escabeau noir* i *Calze 2*–, que, segons Giral, "no desentonaven gens a l'interior d'una església, com si fossin coses normals dins d'un temple".

**Diversitat.** Les imatges tètriques del *Crâne de Frankenstein*, *Polimorf* o *Montre morte* conflueixen amb d'altres de més "casolanes", de la vida d'un home que ha nascut devora el mar. Així, apareixen *Pop fitorat*, *Cap de peix*, *4 calamars* o *Alfàbia amb peixos i hams*. Les sèries de caramulls de testes sense vida també es relacionen amb d'altres on els animals s'expressen, mostrant les seves banyes, adés un cabrit, un ase, una gossa, un porc o un boc, adés un *Gran cap llarg*, un *Cap esclafat* o un *Caramull amb cap d'aucell*.

Barceló acompanya la terracuita i el gres amb pocs elements externs. Només algun tros de filferro o un pern apareixen inserits en les ceràmiques, adornades amb manganès, engalba i diferents òxids de plom i ferro. D'aquesta manera, "aconsegueix un cert aire de frescor i d'immediatezza", confessa Giral.

"Les ceràmiques de Barceló constitueixen evidents metàfores de la significació de la seva pintura. En els seus quadres, les imatges semblen provenir de la viscositat de la mateixa matèria, que sembla generar naturalment les seves formes. En la seva ceràmica, la matèria abandona literalment el bastidor per erigir-se en pur objecte, en presentació i representació alhora". Així veu el crític Enrique Juncosa la ceràmica de l'artista mallorquí. A més, posa l'accent en l'evolució de la seva pintura darrera, "de vores irregulars i superfícies de grans protuberàncies", envers l'escultura pròpiament dita.

Barceló inclou en les seves peces elements ja típics en els seus quadres, si bé els animals i els



forats són motius comuns en uns i altres. Tanmateix, segons assenyala Juncosa, la mostra que alberga el Palau de Pedralbes "ens ajuda a practicar una lectura diferent", ja que si Barceló havia estat emmarcat dins el neoexpressionisme i se l'havia relacionat amb l'informalisme d'Antoni Tàpies, Asger Jorn o Jean Dubuffet, obre, ara, un nou camí. Les seves ceràmiques conformen "una innovadora conformació –explica Juncosa– de certes idees pictòriques suscitées tant per les natures mortes dels cubistes com per les de Matisse, i que marcaren el curs posterior de la pintura moderna".

Durant el mes de febrer, segons asseguruen a l'Institut de Cultura de Barcelona, Barceló anirà a la capital del Principat per dirigir una visita guiada per les dues sales on s'exhibeixen les seves ceràmiques. I ho farà, després d'aquell tímid "gràcies" que constituí tot el discurs que va oferir en rebre el Premi Nacional d'Arts Plàstiques, fa uns mesos. Potser hi tornarà si es decideix, definitivament, a esculpir "un negatiu" de la cúpula del Mercat de les Flors que pintà el 1986, com així va comentar a uns periodistes després de rebre el guardó que atorga la Generalitat. I serà un altre esdeveniment.

**Andreu Gomila**

**Diverses imatges de l'exposició de Barceló.** La ceràmica és la part de la seva producció més desconeguda i nova.

